

MÁ 4 KM NA DÉLKU,

kilometr na šířku a plochu 3,5 km², jde o největší městský park v USA

KOLEM 35 MILIONŮ

návštěvníků tudy ročně projde, v květnu jsou zde i stovky ptáčkařů

NEUVĚŘITELNÝCH 300

ptačích druhů bylo v Central Parku zaznamenáno, dvě třetiny tady potkáte pravidelně

Divočina v srdci velkoměsta

V hustém podrostu klopýtám o padlé tlející kmeny. Zdvihnu zrak a... do očí mě udeří majestátní palisáda nablýskaných mrakodrapů. Podobný kontrast stěží najdete jinde než právě tady – v Central Parku, zeleném srdci mnohamilionového New Yorku

TEXT A FOTO: TOMÁŠ GRIM

→ Želva nádherná (*Trachemys scripta elegans*) se vyhřívá na kládě v jednom z jezírek, nepříliš nápaditě pojmenovaném The Lake. Tuto želvu občas potkáme i u nás ve volné přírodě, kam ji vypouštějí někteří „chovatelé“

Rok 1859 je významný pro každého biologa. Právě tehdy totiž Charles Darwin vydal své přelomové dílo O vzniku druhů. V téže době došlo i k řadě dalších významných událostí a nikoli poslední z nich

vaná místa zeměkoule. Zároveň je nejčastěji navštěvovaným městským parkem Spojených států; ročně tudy projde či proběhne kolem 35 milionů návštěvníků.

Na základě takových informací byste asi čekali jen anglicky střížený

trávník a pečlivě oholené okrasné keře v řádcích. Tedy místo nejméně vhodné pro pozorování přírody. Jenže realita je mnohem pestřejší.

PRALES U STĚN MRAKODRAPU

Celkový dojem z Central Parku je – podobně jako z americké kultury – smíšený. Ústřední park tvoří na jedné straně velké plochy anglického

krotkost opeřenců, kteří životní prostor sdílejí s piknikáři, bije do očí

→ Tabule varující před potenciálně invazivním hadohlavcem skvrnitým (*Channa argus*). Tato východoasijská dravá ryba by mohla narušit místní společenstva a její nálezy z jiných částí USA dokonce inspirovaly několik hororových filmů (např. Frankenfish)

jistě bylo otevření obřího parku ve středu New Yorku. V zimě předcházejícího roku zde byl vyhlášen největší městský park v USA.

DEŠÍTKY MILIONŮ NÁVŠTĚVNÍKŮ

Má čtyři kilometry na délku, necelý kilometr na šířku a plochu tři a půl kilometru čtverečních. Asi každý z nás toto parkové monstrum viděl ve filmu – Central Park patří mezi nejčastěji filmo-

trávníku, široké silnice, umělá jezírka s mostky, kterých tu je celkem 36. Toto první zdání, které se vám nabídne po příchodu z okolních částí Manhattanu, však nevytváří kompletní obrázek. Stačí jen pár kroků a dostanete se do velmi neučesaně vyhlížející části parku zvané „The Rambles“. Padlé kmeny i stromy, které tlejí „ve stoje“, mají až nádech pralesa.

Podobně působí i oblast „The Ravine“ s podmáčeným okolím potůčku, za jaký by se nemusel stydět ani kdekterý „panenský“ les v hloubi některého ze severoamerických ná-

PESTROST PŘITAHUJE PTÁČKAŘE

Nepůvodním ptákům se tedy v srdci New Yorku daří. A co původní, nezařazené druhy? Našince v první řadě zaujme barevnost místních ptáků, která je mnohem výraznější než u nás v Evropě. Pokochat se krásně modrou sojkou chocholatou (*Cyanocitta cristata*), nádherně karmínovým samcem kardinála červeného (*Cardinalis cardinalis*) nebo doslova zářícím samečkem čížka žlutého (*Spinus tristis*) je zážitek pro každého návštěvníka.

A to nemluvíme o záplavě pestrobarevných lesňáčků (čeleď Parulidae), kteří se parkem proženou během jarního i podzimního tahu. Tito malí ptáčci nejsou o moc větší než naši budníčci, ale pestrostí barev a vzorů je na celé čáře předčí. Na jaře se park zaplní desítkami pozorovatelů ptáků, kteří pasou právě po lesňáčcích a mnoha dalších druzích, které parkem protahují. V květnu se tu během jediného dne nahloučí i celé stovky ptáčkařů!

Z původních druhů je nápadná také pestrá škála různých druhů kachen, které brázdí hned několik

↓ Takovou barvu v Evropě nepotkáme: samec kardinála červeného (*Cardinalis cardinalis*) si čistí svoje nádherně zářivé opeření

do měst mnohé druhy pronikají a někdy je dokonce upřednostňují

rodních parků. Tady se opravdu cítíte jako v lůně přírody, daleko od civilizace. Alespoň do chvíle, než z ulice lemující park zazní troubení taxíku a mezi korunami stromů probleskne palčivé světlo odražené velkou skleněnou plochou mrakodrapu.

PŘÍRODA PODLE SHAKESPEARA

Městské prostředí primárně vnímáme jako pro přírodu nevhodné – je tady hluk, smog, odpadky, chodci i motorová doprava, tedy žádná selanka. Přesto některé druhy rostlin i živočichů do měst pronikají a někdy je dokonce upřednostňují. Nejnápadnější jsou, jako všude jinde, ptáci. V Central Parku byly zaznamenány neuvěřitelné tři stovky ptačích druhů! Asi třetina z nich se sem pouze zatoulala, ale zbývajících asi dvě stě druhů se tu vyskytuje pravidelně a často dokonce i hnízdí.

Ani ten, koho opeřenci vůbec nezajímají, nemůže přehlédnout hlasité špačky obecné (*Sturnus vulgaris*) či hašteření vrabců obecných (*Passer domesticus*). Jak se zde tyto starosvětské druhy ocitly? Vysvětlení je samozřejmě obsaženo v činnosti člověka. Americká aklimatizační společnost si totiž předsevzala introdukovat do Severní Ameriky všechny druhy, které ve svých dílech zmínil William Shakespeare. Nad takovým hlupáctvím dnes můžeme jen nevěřicně kroutit hlavou. Nicméně špačci (vypuštění v roce 1890) i vrabci (1852) se za oceánem uchytili a dnes dokonce patří k nejpočetnějším ptačím druhům, které obývají nejen Central Park, ale celou Severní Ameriku.

padlé kmeny i stromy, které tlejí „ve stoje“, mají až nádech pralesa

↑ Nebýt mrakodrapů vykukujících v pozadí, návštěvník by podle interiéru některých částí parku jen těžko hádal, že je v centru obří metropole

vodních ploch uvnitř parku (všechny uměle vybudované). Potkáme i „naše“ druhy, jako kachnu divokou (*Anas platyrhynchos*) nebo kopřivku obecnou (*Anas strepera*). Známkou kvalitního prostředí je i fakt, že v parku hnízdí hned tři druhy strakapoudů. A snad každého potěší, když zahlédne miniaturního kolibříka rubínohrdlého (*Archilochus colubris*), který tu také protahuje.

ŽIVOT NA MĚSTSKÝCH ZÁKLADECH

Městští ptáci mají docela jiný život než příslušníci stejného druhu z prostředí mimo město. Město je spěch, město je stres. Z toho by jeden zešedivěl. Ptáci to mají asi podobně. Různé barevné úchylky, ať už úplné (albinismus), nebo částečné (leucismus), nám zkrášlí cestu ve městech podstatně častěji než v lese nebo na

poli. V Central Parku jsem zřejmě proto zahlédl hned několik podivně vybarvených drozdů stěhovavých (*Turdus migratorius*), kteří tu ekologicky zastupují našeho kosa černého.

Ptáci města se od ptáků okolní krajiny liší v mnoha ohledech. Většiny z těch „divoce žijících“ si našinec nepovšimne, leda že by dohledal hnízdo. Pak by se možná podivil, proč je v něm tak málo vajec. Naopak lze těžko přehlédnout, že hustoty ptáků v Central Parku, třeba právě drozdů stěhovavých nebo strnadců zpěvných (*Melospiza melodia*), jsou nápadně vyšší než za městskými humny. A krotkost opeřenců, kteří sdílejí životní prostor s víkendovými piknikáři a joggerů, je do očí bijící.

KRÁSNÉ MÍSTO

Další obyvatelé parku už nejsou tak nápadní – mývalové severní (*Procyon*

lotor) i vačice virginské (*Didelphis virginiana*) jsou aktivní v noci a skokany volské (*Rana catesbeiana*) sice najdete, ale vyžádá si to trochu úsilí. Některé druhy se dokonce ukrývají natolik, že dlouhá léta unikaly pozornosti i bdělému zraku přírodovědců. Ti až v roce 2002 právě v Central Parku odhalili a popsali pro vědu nový druh stonožky *Nannarrup hoffmani*. Celkem park obývá 14 druhů savců, 9 druhů ryb a 8 druhů obojživelníků a plazů, včetně nepůvodních.

Central Park je však atraktivní nejen svými živými obyvateli. Ještě před 12 000 lety tu kraloval ledovec a zanechal po sobě bludné balvany i krásně vyhlazené skalní výchozy. Místní sedimentární horniny dokonce tvoří nejstarší část severoamerické tektonické desky – jsou staré skoro půl miliardy let.

V každém případě není Central Park jen relaxační znouzectnost pro vystresované manažery spěchající do práce. I století a půl od svého založení zůstává tento obří park místem, které je pro každého zájemce o přírodu atraktivní samo o sobě. <